

DODATNA POJASNILA O OBVEZNICAH ZA FIZIČNE OSEBE

SPLOŠNO O LJUDSKI OBVEZNICI

- **Kaj so obveznice za fizične osebe oziroma tako imenovane ljudske obveznice? Komu in čemu so namenjene?**

Ljudske obveznice so državni dolžniški vrednostni papir. Namenjene so fizičnim osebam. Vlagatelj z nakupom državi posodi denar, ki ga dobi nazaj ob dospelosti obveznice. V vmesnem času pa je vlagatelj upravičen do zagotovljenih obresti.

Čeprav lahko fizične osebe načeloma kupijo vse vrste obveznic, je zaradi zakonitosti trga obveznic oziroma načina izdaje obveznic v primarni izdaji to v praksi težje izvedljivo. Postopek izdaje, vpisa in trgovanja z ljudskimi obveznicami pa je prilagojen fizičnim osebam.

- **Kdo lahko kupi ljudsko obveznico?**

Obveznico lahko neposredno vpišejo in vplačajo polnoletne fizične osebe s stalnim ali začasnim prebivališčem v Republiki Sloveniji.

Kasneje, ko bodo obveznice uvrščene v trgovanje na Ljubljanski borzi, bodo prosto prenosljive in jih bo lahko kupil kdorkoli, ne glede na rezidentstvo oziroma državljanstvo.

- **So zneski vpisa omejeni?**

Minimalni in maksimalni vpis sta pri drugi izdaji ljudske obveznice omejena na 1.000 in 250.000 evrov. Cilj omejitve je omogočiti sodelovanje čim večjemu številu vlagateljev.

Kasneje, ko bodo obveznice uvrščene v trgovanje na Ljubljanski borzi, se lahko trguje v kakršnemkoli obsegu v celih lotih, to je 1.000 evrov na lot oziroma na eno obveznico.

- **Komu ljudske obveznice koristijo oziroma za koga so primerne naložbe v obveznice?**

Obveznica za fizične osebe je primerna predvsem za vlagatelje, ki imajo nekaj privarčevanih sredstev in jih na kratek in srednji rok ne bodo potrebovali, hkrati pa niso naklonjeni prevzemanju finančnih tveganj na kapitalskih trgih.

Če bo vlagatelj potreboval sredstva pred dospelostjo obveznice, bo lahko obveznice prodal na sekundarnem trgu.

- **Kdo jamči za tako vložena sredstva fizičnih oseb?**

Za plačilo obresti in glavnice obveznice jamči Republika Slovenija.

- **NOVO Kaj je ročnost?**

Ročnost je »življenska doba« obveznice – npr. 3-letna ročnost pomeni, da obveznica obstaja tri leta od izdaje, in v tem času izplačuje obresti. Po treh letih obveznica zapade, t.j. preneha obstajati.

- **NOVO S katerim dnem začnejo teči obresti?**

Glavnica obveznic se obrestuje po obrestni meri 2,75 odstotkov letno od vključno 28. marca 2025 (dan izdaje) do 28. marca 2028 (dan zapadlosti), brez vključitve zadnjega dne v obrestovanje. Obresti se plačujejo za nazaj 28. marca vsakega leta, s prvim izplačilom 28. marca 2026.

- **Kako se oblikuje cena obveznic?**

Obrestno mero smo določili pred objavo obvestila o zbiranju ponudb za vpis obveznice in znaša 2,75 odstotka letno. Ta poleg primerljivih stroškov zadolževanja države odraža tudi značilnosti in cilje izdaje obveznice za fizične osebe.

- **Od česa je odvisna cena obveznic od izdaje do zapadlosti?**

Cena obveznic od primarne izdaje do zapadlosti je odvisna od gibanja obrestnih mer na finančnih trgih. To pomeni, da če bi vlagatelj želel prodati obveznico pred zapadlostjo, se njena tržna cena lahko razlikuje od vpisne cene, česar se morajo vlagatelj zavedati, če bi obveznico želeli prodati na trgu pred zapadlostjo. Tržna cena je lahko v tem primeru višja ali nižja od vpisne cene. Seveda pa vlagatelj od izdajatelja ob zapadlosti prejme celotno glavnico, ne glede na obrestne mere oziroma ceno obveznice na sekundarnem trgu v obdobju do zapadlosti obveznice.

- **Kaj je ponudbena dokumentacija obveznice in kdaj bo objavljena?**

Ponudbena dokumentacija obveznice vključuje informacije in pogoje, ki se nanašajo na izdajo določene obveznice. Ta dokumentacija je namenjena vlagateljem, saj jih seznani s ključnimi podatki o obveznici, njeni izdaji ter vseh pogojih, ki urejajo odnos med izdajateljem obveznice in imetniki. Ponudbena dokumentacija bo objavljena pred začetkom vpisovanja na [spletni strani Ministrstva za finance](#).

- **Koliko znaša obrestna mera obveznic in kdaj se izplačujejo obresti?**

Glavnica obveznic se bo obrestovala po obrestni meri 2,75 odstotka letno od vključno 28. marca 2025 (dan izdaje) do 28. marca 2028, brez vključitve zadnjega dne v obrestovanje. Obresti se bodo plačale vsako leto na dan 28. marca, začevši z 28. marcem 2026.

- **Kako se bo razporedil skupni znesek obveznice (celotna izdaja) med vlagatelje, ki so oddali naročilo za vpis obveznice?**

Ponudbena dokumentacija obveznic za državljane natančno določa način izbora vlagateljev in dodelitev obveznic.

Zaradi razvoja kapitalskega trga želimo imeti čim večji skupen znesek izdaje in čim večjo razpršenost kupcev obveznic, kljub temu pa si izdajatelj pridržuje pravico izdati manjše število obveznic, kot so jih vlagatelji vpisali. V takšnem primeru bodo obveznice dodeljene tako, da bodo najprej vsem vlagateljem, ki so oddali veljavna naročila, dodeljene obveznice v višini 10.000 evrov, to je deset obveznic, ali v višini dejanske ponudbe vlagatelja, karkoli je manjše (zagotovljena alokacija). Vsa veljavna naročila bodo v delu, ki presega zagotovljeno alokacijo, sorazmerno znižana (pro rata), tako da bodo pomnožena z delitvenim faktorjem. Delitveni faktor določi izdajatelj, ob upoštevanju razmerja med skupnim nominalnim zneskom izdaje obveznic in skupnim nominalnim zneskom veljavnih naročil, zmanjšanih za skupni znesek zagotovljene alokacije.

Tako je lahko število obveznic, ki so dodeljene posameznemu vlagatelju, enako ali manjše, kot ga je posamezni vlagatelj navedel v naročilu za vpis obveznic.

- **Ali je potrebno obveznice »unovčiti« oziroma kako pride do izplačila iz obveznic?**

Obresti zapadejo v plačilo letno, glavnica pa ob zapadlosti obveznic v marcu 2028. Oboje, tako obresti kot glavnico, dobi vlagatelj brez kakršnihkoli dodatnih dejanj na svoj transakcijski ali trgovalni račun, odvisno od tega, kako se dogovori ob vpisu obveznic. Če pa bi vlagatelj želel obveznico prodati na borzi pred zapadlostjo, se lahko s postopki prodaje seznani pri distributerju, kjer je obveznico vplačal oziroma kjer bo imel odprt trgovalni račun v času prodaje obveznic.

- **Ali lahko odstopim od danega naloga za vpis obveznic, če mi ne bo dodeljen celoten znesek vpisanih obveznic?**

Vlagatelji vpišejo obveznice za državljane z oddajo naloga za vpis obveznic pri distributerju, pri katerem vlagatelj odpre ali ima odprt račun vrednostnih papirjev, in sicer kadarkoli v obdobju vpisovanja obveznic. Nalog za vpis obveznic predstavlja zavezujoče naročilo vlagatelja za vpis in vplačilo tiste količine obveznic, ki jo vlagatelj navede v nalogu za vpis obveznic.

Izdajatelj lahko izda manjše število obveznic, kot so jih vlagatelji vpisali. V takšnem primeru bodo obveznice dodeljene tako, da bodo najprej vsem vlagateljem, ki so oddali veljavna naročila, dodeljene obveznice v višini 10.000 evrov, to je deset obveznic, ali v višini dejanske ponudbe vlagatelja, karkoli je manjše (zagotovljena alokacija). Vsi veljavni nalogi bodo v delu, ki bo presegal zagotovljeno alokacijo, sorazmerno znižani (pro rata), tako da bodo pomnoženi z delitvenim faktorjem. Zato bo lahko število obveznic, ki bodo dodeljene posameznemu vlagatelju, enako ali manjše, kot ga bo posamezni vlagatelj navedel v nalogu za vpis obveznic. V fazi alokacije obveznic ne bo mogoče odstopiti od vpisa obveznic in bo vlagatelju dodeljeno število obveznic skladno s postopkom alokacije.

- **Zakaj je obrestna mera letos nižja kot lani v okviru prve izdaje?**

Na obrestno mero (in s tem donosnost) ljudskih obveznic vplivajo makroekonomske razmere na trgu, monetarna politika Evropske centralne banke ter obrestne mere za zadolževanje Republike Slovenije. Obrestna mera je zaradi naštetih dejavnikov nižja od obrestne mere, ki je veljala za prvo izdajo.

- **Ali je zaradi obrestne mere bolje, da namesto nakupa letošnjih obveznic kupim lanske obveznice na borzi?**

Donosnost obveznic je sestavljena iz kuponske obrestne mere in razlike v ceni glavnice. Čeprav imajo prve ljudske obveznice, izdane v 2024, višjo kuponsko obrestno mero, je lahko njihova cena na trgu tudi višja in posledično donosnost nižja od kuponske obrestne mere. Donosnosti obeh ljudskih obveznic se lahko približata in je kakršnakoli razlika med njima tako zgolj posledica razlike v datumu zapadlosti.

- **NOVO** Kolikšen je zagotovljen donos letošnjih ljudskih obveznic in ali se le ta razlikuje glede na to, ali take obveznice vpišem v postopku izdaje ali kupim kasneje na borzi?

Donosnost obveznic je sestavljena iz kuponske obrestne mere in razlike v ceni glavnice. Če obveznico vpišete v postopku izdaje, je donos enak kuponski obrestni meri (to je 2,75 odstotka letno). Če kupite obveznico kasneje na borzi, se cena glavnice lahko spremeni, donos pa je posledično lahko drugačen od kuponske obrestne mere.

- **NOVO** Ali se lahko vrednost ljudskih obveznic spremeni, ko so obveznice uvrščene na trgovanje na Ljubljanski borzi? Ali to pomeni, da je lahko izplačilo po treh letih manjše, kot znaša glavnica in obresti?

Ljudske obveznice bodo uvrščene na trgovanje na Ljubljanski borzi. To pomeni, da se sicer cena obveznic lahko spremeni v skladu s tržnimi razmerami, ampak to je relevantno samo v primeru, da želite ljudsko obveznico prodati pred zapadlostjo. Če obveznico držite do zapadlosti, prejmete celotno glavnico in obresti.

- **Ali mi lahko inflacija »požre« obrestno mero, ki jo ponujate?**

Inflacija vpliva tako na ljudske obveznice kot tudi na realno donosnost alternativnih naložb. Ljudska obveznica še vedno prinaša visoko obrestno mero glede na alternativne naložbe s primerljivim tveganjem, to je vezane vloge na bankah in zakladne menice Republike Slovenije.

- **Zakaj je kljub nižji obrestni meri zame vseeno koristno kupiti letošnjo ljudsko obveznico?**

Ministrstvo za finance ne more presojati primernosti nakupa ali prodaje finančnih instrumentov za posamezne vlagatelje. To lahko počnejo zgolj osebe z dovoljenjem ATVP po celoviti oceni vlagateljevih naložbenih ciljev, sposobnosti sprejemanja tveganj in nagnjenosti k tveganjem. Seznam subjektov s tovrstnim dovoljenjem je dostopen na [spletni strani ATVP](#).

- **Kakšne so obrestne mere na depozite pri bankah? Kako višja je obrestna mera na ljudsko obveznico?**

Obrestne mere na vezane vloge in na vloge na vpogled posameznih bank so praviloma objavljene na spletnih straneh le-teh in se lahko dnevno spreminjajo.

- **Ali morajo vlagatelji biti državljani Republike Slovenije, da lahko kupijo ljudsko obveznico, ali je dovolj stalno oziroma začasno prebivališče?**

Ljudska obveznica je namenjena polnoletnim fizičnim osebam s stalnim ali začasnim prebivališčem v Republiki Sloveniji. Slovensko državljanstvo NI pogoj za vpis ljudske obveznice.

- **Zakaj ste zvišali zneskovni prag oziroma znesek, ki ga posameznik lahko vloži v ljudsko obveznico?**

Po uspešni prvi izdaji smo se odločili zvišati znesek, ki ga lahko vpiše posamezen vlagatelj. Ta znesek je višji od lanskega, saj želimo s tem doseči tudi ljudi z več prihranki, ki jih zanima ljudska obveznica.

- **Kakšen bo skupni obseg izdaje obveznic?**

Skupen obseg izdaje obveznic bo odvisen od interesa vlagateljev. Zaradi razvoja kapitalskega trga želimo imeti čim večji skupen znesek izdaje in čim večjo razpršenost kupcev obveznic.

TRGOVALNI RAČUNI IN ODDAJA NAROČILA OBVEZNIC

- **Bo kupec obveznic potreboval trgovalni račun?**

Za namen vpisa obveznic je potreben trgovalni račun. Če ga vlagatelj še nima, ga bo moral odpreti. To bo lahko storil pri več možnih ponudnikih - distributerjih. Njihov seznam bo objavljen v ponudbeni dokumentaciji in na spletni strani Ministrstva za finance.

Če ima vlagatelj že odprt trgovalni račun pri banki ali borznoposredniški hiši, lahko državne obveznice prejme na ta obstoječi račun. Odpiranje dodatnega oziroma posebnega računa samo za nakup obveznic ni potrebno.

- **Zakaj mora vlagatelj imeti ta račun, zakaj brez njega obveznice ne more kupiti?**

V Republiki Sloveniji se vrednostni papirji strank lahko vodijo le na (trgovalnem) računu stranke, kar je potrebno zaradi sledenja zahtevam relevantnih evropskih zakonodajnih aktov na tem področju. Evropska zakonodaja namreč ščiti finančne trge in udeležence na njih ter vzpostavlja zaupanje, da se posli z vrednostnimi papirji izvajajo pravilno in pravočasno – osrednjo vlogo pri tem pa imajo centralno depotne družbe (pri nas Centralna klirinško depotna družba (KDD)). Tudi v času do dospelja je potrebno na ustrezen način izkazovati imetništvo vrednostnega papirja.

Nacionalna zakonodaja na tem področju sledi evropskim zakonodajnim smernicam. Tako Zakon o nematerializiranih vrednostnih papirjih (ZNVP-1) v 8. členu določa, da imetnik pridobi nematerializirani vrednostni papir, ko se ta vpiše na njegov račun v centralnem registru in ko imetnik izrazi voljo za razpolaganje z nematerializiranim vrednostnim papirjem tako, da članu centralno depotne družbe, ki vodi njegov račun nematerializiranih vrednostnih papirjev, izda ustrezno naročilo za prenos ali obremenitev nematerializiranih vrednostnih papirjev.

Nadalje tudi Zakon o trgu finančnih instrumentov (ZTFI-1) v 296. členu določa, da borznoposredniška družba nematerializirane vrednostne papirje posamezne stranke vodi na računu, ki ga ima stranka za te papirje.

- **Koliko stane odprtje trgovalnega računa?**

Konkretni stroški po posameznih distributerjih bodo transparentno predstavljeni v ponudbeni dokumentaciji. Vsi distributerji so v dogovoru z Ministrstvom za finance svoje stroške znižali z namenom večje dostopnosti. Znižanje stroškov je vezano na odprtje trgovalnega računa in stroške trgovanja s to obveznico.

- **Kaj potrebujem za odpiranje računa?**

- veljaven osebni dokument (potni list, osebna izkaznica ali vozniško dovoljenje)
- imetniški transakcijski račun
- davčna številka
- enotna matična številka občana (EMŠO) ali identifikacijska številka KDD (KID koda)

- **Ali imava lahko s partnerjem/partnerko skupni trgovalni račun?**

Po trenutno veljavnih zakonih in pravilih KDD skupni trgovalni račun ni možen. To pomeni, da lahko en račun pripada samo eni osebi. Ta oseba lahko nato pooblasti drugo osebo za razpolaganje s takim računom.

- **Kje vlagatelji lahko oddajo naročilo distributerjem?**

Distributerji ponujajo različne prodajne poti, zato predlagamo, da se glede podrobnejših informacij obrnete na posamezne distributerje oziroma bodo podrobneje predstavljene v obvezniški dokumentaciji. Nekateri od načinov oddaje naročil so:

- osebno v izbranih poslovalnicah
- preko spletne ali mobilne banke oziroma aplikacije
- po telefonu

- **Kdo so distributerji?**

Distributerji obveznic so: Nova Ljubljanska banka d.d., OTP banka d.d., BKS BANK AG, podružnica v Sloveniji in Ilirika d.d. Ljubljana. To so banke oziroma borznoposredniške družbe, pri katerih bodo lahko vlagatelji oddali svoje naročilo za vpis in vplačilo obveznic (nalog za vpis obveznic). Kontaktni podatki distributerjev so objavljeni v drugem dokumentu, pripetem novici o izdaji obveznic za državljane. Poleg tega bo obveznice možno kupiti tudi v izbranih poslovalnicah Pošte Slovenije.

- **Kakšna bo vloga distributerjev?**

Distributerji bodo zbirali naročila vlagateljev za vpis obveznic na vpisnih mestih (poslovalnicah), prek spletne ali mobilne banke, po telefonu ali na drug način (odvisno od posameznega distributerja). Prek

izbranega distributerja bo vlagatelj dobil vse informacije in dokumentacijo postopka izdaje obveznic in izvršil celoten postopek vpisa obveznic, od odpiranja trgovalnega računa, oddaje naročila, prejema obvestila o dodeljenih obveznicah in poravnave (plačilo kupnine in vpis vplačanih obveznic na trgovalni račun vlagatelja).

- **Na katere stroške mora biti pozoren vlagatelj?**

Vlagatelji morajo upoštevati stroške trgovalnih računov in drugih provizij borznih posrednikov ter davke. V obvestilu o vpisu obveznic za fizične osebe bodo podani informativni izračuni nadomestil in stroškov za različne zneske vpisa obveznic pri posameznih borznih posrednikih.

- **Kakšna je davčna obravnava prihodkov iz naslova ljudskih obveznic?**

Seštevek davčnih osnov od obresti, ki jih doseže rezident od vrednostnih papirjev, katerih izdajateljica je Republika Slovenija in so izdani v letih 2024, 2025 ali 2026 na podlagi zakona, ki ureja javne finance, ter v okviru ponudbe vrednostnega papirja javnosti ponujeni izključno fizičnim osebam, in od obresti, ki jih doseže rezident na denarne depozite pri bankah in hranilnicah, ustanovljenih v skladu s predpisi v Republiki Sloveniji, ter pri bankah in hranilnicah drugih držav članic EU, se zmanjša za 1.000 evrov. V znesek 1.000 evrov se tako štejejo tako obresti od obveznic za fizične osebe in obresti na depozite.

Znesek prejetih obresti nad 1.000 evrov se obdavči skladno z določili Zakona o dohodnini, in sicer se od presežnega zneska obresti plača dohodnina po stopnji 25 odstotkov.

- **Kje bodo knjižene ljudske obveznice? Pri KDD?**

Obveznica bo izdana kot nematerializirana imenska obveznica, vpisana v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki se vodi pri KDD.

KOTACIJA LJUDSKIH OBVEZNIC NA BORZI

- **Kaj se bo z ljudsko obveznico zgodilo po izdaji?**

Po izdaji bo ljudska obveznica uvrščena v trgovanje na Ljubljansko borzo, kjer bo prosto prenosljiva in jo bo lahko kupil kdorkoli.

Obveznice, s katerimi se trguje v tem segmentu, morajo izpolnjevati določene pogoje za uvrstitev v kotacijo. Da se lahko z obveznico trguje na organiziranem trgu, kot je Ljubljanska borza, mora biti vrednostni papir najprej uvrščen v trgovalni sistem borze. Za uvrstitev v borzni trg Ljubljanske borze bo Republika Slovenija kot izdajatelj obveznic po ustaljenem postopku vložila zahtevo za uvrstitev v trgovanje. Ko borza sprejme obveznico v trgovanje na borzi, se lahko z njo trguje na sekundarnem trgu. Cene se oblikujejo na podlagi ponudbe in povpraševanja med vlagatelji. Obveznice kotirajo po tečaju, izraženem v odstotku od njene nominalne vrednosti. Tečaj obveznice na borzi se spreminja glede na razmere na trgu.

- **Kdo bo uradni vzdrževalec likvidnosti in kaj to sploh pomeni?**

OTP banka deluje kot uradni vzdrževalec likvidnosti na sekundarnem trgu za zakladne menice in državne obveznice, v tem okviru bo tudi za to obveznico vzdrževal sekundarni trg, kar pomeni, da bo zagotavljal ponudbe za nakup in prodajo obveznic na trgu Ljubljanske borze.

- **Ali je glede na borzna gibanja bolje, da prodam lani izdano ljudsko obveznico ali naj jo hranim do dospelja?**

Ministrstvo za finance ne more presojati primernosti nakupa ali prodaje finančnih instrumentov za posamezne vlagatelje. To lahko počnejo zgolj osebe z dovoljenjem ATVP po celoviti oceni vlagateljevih naložbenih ciljev, sposobnosti sprejemanja tveganj in nagnjenosti k tveganjem. Seznam subjektov s tovrstnim dovoljenjem je dostopen na [spletni strani ATVP](#).

- **Kakšna je možnost prodaje obveznic pred zapadlostjo?**

Obveznice se lahko prodajajo in kupujejo pred zapadlostjo, saj so prenosljivi vrednostni papirji. To pomeni, da se lahko z njimi trguje na sekundarnem trgu vrednostnih papirjev. Trgovanje z obveznicami na Ljubljanski borzi poteka na borznem trgu v segmentu obveznic. Gre za odločitev malega vlagatelja, pri kateri se mora zavedati, da se obveznica lahko proda na borzi po vsakokratni tržni ceni, ki je lahko višja ali nižja od njene nominalne vrednosti, odvisno od ponudbe in povpraševanja. To pomeni, da vlagatelj ne bo nujno prejel zneska, po katerem je kupil obveznice oziroma nominalnega zneska, ki ga bo izplačal izdajatelj ob dospelju.

Prodaja obveznic na sekundarnem trgu praviloma poteka preko banke ali borznoposredniške družbe, pri kateri ima vlagatelj odprt trgovalni račun.

CILJI IZDAJE IN PRIMERJAVE Z DRUGIMI INSTRUMENTI

- **Kakšni so še cilji ljudskih obveznic?**

Z izdajo ljudskih obveznic se v prvi vrsti sledi temeljnemu strateškemu cilju zadolževanja in upravljanja z dolgom državnega proračuna, čemur so prilagojeni tako dinamika, velikost, ročnost in način izdaje ljudskih obveznic. Obenem pa želimo s takšno izdajo prispevati tudi k razvoju kapitalnega trga v Republiki Sloveniji in k večjemu finančnemu opismenjevanju prebivalcev.

- Razpršitev prihrankov in tveganj

Mali vlagatelji imajo pogosto prihranke le v bankah. Z naložbo v državne obveznice lahko dosežejo večjo razpršenost in zmanjšajo tveganje ter pridobijo likvidno naložbo (to je možnost s prodajo pridobiti denarna sredstva pred zapadlostjo).

Izdaja državnih obveznic tako predstavlja naložbeno alternativo z višjim donosom kot na primer bančni depoziti.

- Spodbuditi zanimanje za trge kapitala

Mali vlagatelji še vedno premalo poznajo možnosti varčevanja na trgu kapitala. Nakup državnih obveznic jih lahko spodbudi k večjemu zanimanju za to področje, izboljša finančno pismenost in razširi njihov nabor naložbenih možnosti.

- Izboljšanje finančne pismenosti

S pridobivanjem izkušenj z obveznicami mali vlagatelji krepijo finančno znanje, kar jim omogoča boljše finančne odločitve in upravljanje osebnih financ.

- **Kaj bo za vas uspešna izdaja?**

Z izdajo ljudskih obveznic želimo prispevati k razvoju kapitalskega trga v Republiki Sloveniji in k večjemu finančnem opismenjevanju prebivalcev ter hkrati ponuditi dodatni instrument varčevanja za fizične osebe. Uspešnost izdaje tako merimo predvsem z dinamiko participacije (novih) vlagateljev na kapitalskih trgih in ne zgolj z obsegom izdaje. Prvo ljudsko obveznico je vpisalo 9427 vlagateljev, od tega je bilo na novo odprtih 5659 trgovalnih računov. Želimo si, da bi se druga ljudska obveznica približala tem številkam.

- **Kakšna naložbena priložnost je nakup ljudske obveznice za državljane?**

Obveznice predstavljajo predvsem dolgoročno in hkrati likvidno naložbo (to je možnost s prodajo pridobiti denarna sredstva pred zapadlostjo). Hkrati tako kot za depozite do zneska 100.000 evrov za državne obveznice (med katerimi je tudi obveznica za fizične osebe) v celoti jamči Republika Slovenija.

- **Katere so prednosti in slabosti v primerjavi z vlogami na računih v bankah in v skladih?**

Pri depozitu se vlagatelj zaveže vezati sredstva do izteka ročnosti. Obveznico pa vlagatelj lahko proda na sekundarnem trgu po tržni ceni kadarkoli do zapadlosti.

Pri depozitih vlagatelj običajno prejme izplačilo zneska obresti skupaj z glavnico ob zapadlosti depozita, medtem ko pri obveznici imetnik prejme izplačilo glavnice ob zapadlosti, v vmesnem obdobju pa prejema obresti.

Investiranje v vzajemne sklade temelji na načelu vzajemnosti, kar pomeni, da postane vlagatelj posredni lastnik vseh naložb, ki jih vzajemni sklad ima. Lastništvo je sorazmerno z vložkom posameznega vlagatelja. Pričakovana donosnost vzajemnih skladov je običajno višja od donosnosti depozitov ali državnih obveznic, vendar nihče na jamči, da bo dejanska oziroma realizirana donosnost enaka pričakovani donosnosti. Dejanska donosnost vzajemnih skladov je zaradi različnih dejavnikov lahko tudi nižja od pričakovane donosnosti.

Na drugi strani sta donosnosti depozitov in državnih obveznic vnaprej določeni in zanju jamči banka oziroma država. Naložbe v sklade spremljajo tudi določeni stroški, kar znižuje končno donosnost za vlagatelje.

- **Nekateri vlagatelji že nekaj časa kupujejo zakladne menice. Kakšna je primerjava vlaganj v zakladne menice glede stroškov, donosa, obdavčitve in varnosti naložbe z naložbo v ljudske obveznice?**

Zakladne menice so kratkoročni inštrument denarnega trga, medtem ko je obveznica dolgoročni finančni inštrument. Z vidika stroškov so obveznice za državljane deležne določenih popustov, ki se pri zakladnih menicah ne upoštevajo. Z vidika donosa obveznice za državljane vsebujejo premijo za prebivalstvo. Z vidika varnosti pa tako obveznice kot zakladne menice nosijo tveganje Republike Slovenije.

Pomembna razlika med zakladnimi menicami in obveznicami za državljane je tudi to, da imajo obveznice za državljane, ki so izdane v letih 2024, 2025 in 2026, ter v okviru ponudbe vrednostnega papirja javnosti ponujeni izključno fizičnim osebam, enako davčno obravnavo kot bančni depoziti, torej je do 1.000 evrov prejetih obresti (skupaj z obrestmi na depozite) na leto neobdavčenih, vsak nadaljnji znesek pa je obdavčen po veljavnem Zakonu o dohodnini z davčno stopnjo 25 odstotkov.

VARNOST NALOŽBE

- **Kako varne so obveznice v primerjavi z bančnimi vlogami – ali država jamči za ta denar?**

Državne obveznice so ena od manj tveganih oblik naložb, saj za izplačilo obveznosti jamči država s svojim proračunom in celotnim premoženjem.

Republika Slovenija kot izdajatelj obveznic torej jamči, da bodo njene obveznosti, ki izhajajo iz obveznic, v celoti in pravočasno poplačane ob dospelosti. To pomeni, da vlagatelji ob dospelosti obveznic dobijo izplačane glavnico in obresti.

Tveganje, da do tega ne bi prišlo, je izredno majhno, saj bi takšna situacija pomenila, da je država zašla v resne finančne težave. To potrjujejo tudi visoke ocene kreditnega tveganja bonitetnih agencij (AA - (pozitivni obeti, S&P) / A3 (pozitivni obeti, Moody's) / A (stabilni obeti, Fitch).

Poleg tega so obveznice izdane v nematerializirani obliki in vodene na trgovalnih računih vlagateljev, kar dodatno zmanjšuje tveganja.

Vlagatelji se lahko torej pri nakupu državnih obveznic zanesejo na visoko stopnjo varnosti in zaščite vloženi sredstev. Država s svojo boniteto in ustreznim upravljanjem državnega dolga skrbi, da je tveganje z nakupom državnih obveznic v primeru imetništva le-teh do dospelosti majhno.

- **Kako varne so obveznice v primerjavi z bančnimi vlogami?**

Nakup državnih obveznic lahko predstavlja alternativno obliko varčevanja bančnim vlogam.

Varnost bančne vloge (denarni depoziti) je odvisna od trdnosti banke. Zaradi zagotavljanja stabilnosti in integritete finančnega sistema, zaščite vlagateljev in potrošnikov ter preprečevanja finančnih kriz je poslovanje bank strogo regulirano. Dodatno so bančne vloge do 100.000 evrov predmet jamstvene sheme, ki krije izplačila v primeru stečaja banke.

Podobno visoko stopnjo varnosti zagotavljajo tudi državne obveznice, saj za izplačilo obveznosti jamči država. Prednost obveznic je torej, da za njih jamči država neposredno in v celoti.

- **Kje lahko dobim neodvisno mnenje o tej naložbi, da se lažje odločim? Kje lahko dobim neodvisno oceno tveganja te naložbe v primerjavi z drugimi možnostmi?**

Investicijsko svetovanje nepoučenim oziroma neprofesionalnim vlagateljem glede vlaganja v finančne instrumente lahko v skladu z veljavnim ZTFI-1 opravljajo samo banke in borzoposredniške družbe, ki imajo za opravljanje te dejavnosti dovoljenje Agencije za trg vrednostnih papirjev (ATVP).

Drugi subjekti, kot so zavarovalnice, družbe za upravljanje, upravljavci alternativnih investicijskih skladov, osebe, ki svetujejo zgolj povezanim družbam ali občasno v okviru druge dejavnosti, ter osebe, ki trgujejo izključno za lasten račun, po ZTFI-1 nimajo dovoljenja opravljati investicijskega svetovanja nepoučenim vlagateljem glede vlaganja v finančne instrumente.

- **Ali se mi pri nakupu teh obveznic lahko ponovi slaba izkušnja iz bančne sanacije?**

Naložba v državne obveznice je povsem drugačna naložba, kot je bila naložba v podrejene obveznice bank, delnice bank in drugih podjetij.

V primeru bančne sanacije in izbrisa podrejenih obveznic in delnic so državljani, ki so investirali v bančne instrumente, utrpeli določene izgube zaradi tako imenovane delitve bremen, ki so bile posledice pravic državnih pomoči. V primeru državnih obveznic pa gre za dolžniške naložbe, saj so namenjene financiranju državnega proračuna. Državne obveznice tako predstavljajo manj tvegano naložbo, saj za njih jamči država.

DRUGI UKREPI

- **Ali ministrstvo pripravlja še kakšne druge ukrepe, ki bi trgovanje z vrednostnimi papirji naredilo bolj privlačno za male vlagatelje?**

Ministrstvo za finance je takoj po sprejemu Strategije razvoja trga kapitala v Sloveniji do leta 2030 v marcu 2023 pristopilo k aktivnostim za njeno izvedbo. Ena od ključnih nalog, ki se že izvaja, je tako projekt uvedbe individualnih računov za finančne instrumente, ki bi omogočali dolgoročneje varčevanje fizičnih oseb z vlaganjem v finančne instrumente.

Osnovna lastnost takega računa je, da lahko varčevalec izvaja vplačila in menjavo finančnih instrumentov (državnih obveznic in drugih instrumentov) znotraj računa pod posebnimi pogoji, ki so lahko za male vlagatelje davčno in stroškovno ter administrativno ugodnejši.

Na ministrstvu trenutno dodelujemo določbe osnutka Zakona o individualnih naložbenih računih (ZINR) po opravljeni javni obravnavi.

- **Ali bodo individualni naložbeni računi že na voljo v času druge izdaje ljudske obveznice?**

Ne. Trenutno pripravljamo dodelan predlog ZINR po opravljeni javni obravnavi. Po sprejemu zakona na vladi in v državnem zboru ter njegovi uveljavitvi načrtujemo devetmesečno prehodno obdobje za nemoten začetek uporabe novih rešitev. V okviru druge izdaje ljudskih obveznic tako še ne bo možno kupiti prek individualnih naložbenih računov.